

ANDREJ KOBAL:

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

Župan je bil Slovenec, imena se ne spominjam, in večino občinskih odbornikov so sestavljali Belokranjci. Tu napetosti med katoliškimi in SNPJ društvi ni bilo opaziti. Povedali so mi, da so uspeli pri volitvah v občinsko upravo prav zaradi složnega dela med seboj. Manjši kraj Vandling, nekaj milj od Forest Cityja, je dosegel enake uspehe v složnem delovanju.

Moje predavanje za ta dva kraja je bilo posebno všeč županu in zobozdravniku Strmoletu, ki sta me tako rekoč

prevzela od društvenega tajnika in me naprosila, naj govorim v občinski namesto v društveni dvorani: Naprosila sta me, naj govorim čimveč o slovenski zgodovini in kulturi po angleško, ker bodo navzoči tudi Amerikanci in drugi meščani.

Tako prijetnih prilik nisem našel v osrednji in zahodni Pennsylvaniji, v krajih Johnstown, Latrobe, Irwin, Cranj, Slovan, Canonsburg in Pittsburghu. Samo v Johnstownu in Pittsburghu so obstajale slovenske župnije z

društvi katoliške jednote; manjši drugi kraji so bili povsem na "rdeči" strani z društvi SNPJ in socialističnimi klubi.

Po teh krajih sem posvečal večji del govorov mladini in starši priseljenci so se tega veselili in mi po govorih izrekli priznanje. Z mladino v teh krajih je bila posebna težava. V šoli se je ločevala od mladine ameriških ali drugih staršev, ker so bili Slovenci v teh okrajih res zapostavljeni, med najzadnjimi ne samo kot "Bohunks", ampak tudi kot revolucionarni socialisti. To prav gotovo niso bili, vsaj večina ne, a znanje ameriških oblasti o vplivih proletarskega časopisja ni bilo v korist priseljencev.

Predavanju v dveh naselbinah južnega dela države Ohio je sledil obisk v Indianopolisu. Tu sem našel na najbolj otožno in potrto, pa k sreči neveliko slovensko kolonijo. Vsi člani društva so bili delavci v nezdravih livarnah in na obrazu vseh se je izražala boleha. Ne samo moški, zaposleni pri nevarnem delu, tudi družine, žene in otroci so bili starikavi, blede in izsušeni.

Zdravega lica nisem videl med njimi, ker so morali živeti vsi v neposredni bližini

dimnikov, iz katerih se je dan in noč valil strupen rumen in zelenkast dim, ki razjedal pljuča. Kako in o čem govoriti tem članom jednote, katerih prisrčna gostoljubnost ne more zakriti odseva boleznin in prezgodnje smrti na njih obrazih? In vendar sem pri njih ostal en dan več, kot sem nameraval, ne s predavanji, ampak z obiski po hišah, za katere so mi vsi izrekli hvaležnost.

Ustavil sem se v St. Louisu in imel dokaj podobne skušnje z obiskom predmestja na vzhodni strani reke Mississippi. Tudi tu so bile največ kovinske tovarne in livarne in naši ljudje v senci dimnikov, ki bruhajo ogenj in tako goste črne oblake, da se niti v jasnem dnevu sonce ne pokaže.

Kansas City je bila naslednja postaja. Tu sem občutil kot v nobeni prejšnji naselbini strankarsko sovraštvo. Slovenska naselbina z obširno faro je imela močno katoliško društvo, a ne številno postojanko SNPJ. Mogoče bi se tam zaradi majhnega števila članov ne bil ustavljal s predavanjem, pa Cainkar je to vključil, pač zato, ker me je pot na zahod vodila skozi Kansas City.

Govoril sem v majhni dru-

štveni dvorani. Med predavanjem sta priletela dva kamna, razbila dve okni in padla med poslušalce. Mladi v dvorani so zakričali in planili iz dvorane. Nikogar niso ujeli, vendar so z gotovostjo vedeli, ko so se vrnili, da so napadalci bili od slovenske fare.

Sledile so naselbine v državi Colorado, predvsem Denver, ali njega predmestni Globeville, nato Pueblo, ena najstarejših slovenskih naselbin v Ameriki, Colorado Springs, od koder sem s člani društva splezal na Pike's Peak, eno najvišjih gor Amerike, in končno v Leadville, kjer je še vedno obstajala obsežna slovenska naselbina z župniščem in društvi.

Začela se je v letih takoj po ameriški civilni vojni, ko so se odpirali novi rudniki zlata in srebra. Slovi kot najvišji obljubljeni kraj na svetu, več kot dvanajst tisoč čevljev nad morjem, v Skalnatem gorovju. Večino udeležencev pri mojem govoru je tvorilo v Ameriki rojeno članstvo, a vsi so govorili dosti dobro slovensko.

Spora med katoliškim prebivalstvom in članstvom jednote ni bilo. Župnik Trunk je bil zmeren in dober posredovalec med vsemi. Prišel je v Ameriko po prvi svetovni

vojni po koroškem plebiscitu. V Leadvillu sem našel na idejo za šaloigro "Plehaf", ki je vsaj deloma pogodila življenje naših ljudi tega visokega kraja. Slišal sem, da jo je dramsko društvo iz Pueblo tudi uprizorilo.

Na povratku iz Skalnatega gorovja (Rocky Mountains) v Pueblo me je čakalo pismo z navodili, naj vključim v turo, ako mogoče, tudi društva na Daljnem Zahodu v državah California, Washington ter se vrnem preko Montane v severno Minnesoto in Wisconsin. V teh krajih je bilo precejšnje število društev, a največ v Minnesoti in ob obrežju Michiganskega jezera.

Rad bi izpolnil Cainkarjevo in nekaterih tajnikov željo, posebno z obiskom San Francisca s "Kranjskim hribom" skoraj v sredini mesta, a čas ni več dopuščal. Obvestil sem predsednika, da bom kvečjemu lahko porabil nekaj tednov z obiski Minnesote in Wisconsin. V brzojavki sem ga prosil, naj začetnega programa ne spreminja.

Z vlakom nazaj v Chicago sem rabil skoraj dva dni. Čas ni dopuščal, da bi se oglasil na uradu, in na postaji sem takoj stopil na lokalni vlak. Mesto Waukegan je samo petintrideset milj sever-

no od Chicaga. Dospel sem tja v lepi Narodni dom, ko je bila dvorana že napolnjena in so čakali. Skrbelo me je, da Cainkar ni pravočasno sprejel moje brzojavke in društvo obvestil, naj preloži sestanek.

Waukegan je bila obsežna slovenska naselbina, povečini Notranjcev, ki so se delili v dva tabora, katoličane in "svobodomiselce". Narodna dvorana je stala v Deseti ulici ob mestni meji, onstran katere je North Chicago, kjer je precej naših ljudi. Prav blizu Narodne dvorane je slovenska cerkev.

Dasi so se ljudje po prepričanju delili, je dvorana služila obema skupinama. Kot sem pozneje zvedel, je bilo med udeleženci nemalo pristašev nasprotne strani. Slovenci so se tedaj začeli družiti v enoto, kar je bilo razvidno iz vprašanj in opomb po predavanju.

Waukegan in druga majhna mesta ob zahodni obali jezera Michigan so zelo prijetni kraji. Slovenci so si tožde od začetka postavljali skromne, čiste domove med drevjem z vabljivimi vrtiči, pravi ponos in okras krajev, kot so na primer Waukegan, Racine, Kenosha in Sheboygan.

(Se nadaljuje)

VOTE ALBIN LIPOLD LYNDHURST JUDGE

"Integrity and experience
in and out of the court"

- Assistant Prosecuting Attorney, Cuyahoga County Criminal Division 1965 - present
- United States Marine Corp.
- Chairman - Board of Trustees Slovenian Home for the Aged
- Married, three children
- Member St. Paschal Baylon Church

Albin Lipold for Judge

Serving Gates Mills, Highland Heights, Lyndhurst, Mayfield Heights, Mayfield Village and Richmond Heights.
Joseph Celestina, 24936 Pleasant Trail, Chairman.

RE-ELECT

COUNCILMAN

DAVID J. TRENTON

Ward 11

A Leader in our Ethnic Community

MEMBER OF:

- AMLA Lodge No. 45
- SNPJ No. 158
- Croatian Fraternal Union
- Lithuanian American Citizen Club
- E. 185th Street Business Association
- United Slovenian Society
- St. Jerome's Holy Name

The Records Have Been Compared
The CHOICE is TRENTON

A Mature Effective Councilman and Deserves Reelection
— Sun Scoop Journal

Citizens League Preferred . . . on the Basis of his
Leadership Experience

- AFL - CIO
- Waterloo Beach Association
- Transport Workers Union Local 2019
- 32nd Ward Democratic Club
- Association of Cleveland Fire Fighters Local 93
- Sheetmetal Workers International — Local 368
- The Plain Dealer

COUNCILMAN TRENTON

FOR LEADERSHIP—MATURITY—RESULTS—SERVICE

Committee to Re-elect Trenton Councilman,
Gary Coakley, Sec., 241 E. 150th, Cleveland, Ohio

Elect

JAMES CARNEY Jr.

COUNCILMAN WARD 13

ENDORSED BY:

COUNCILMAN JOHN MILAKOVICH

LYNN ARKO

JOE ARMON

"The Values and Principles of the Old Neighborhoods must be upheld. In order to do this we must have a Councilman who will act as the people direct, not as Council leadership dictates. This is what I promise you."

X | JAMES M. CARNEY, JR.

Meet with James M. Carney Jr. Sunday, Nov. 1st, at the Slovenian Nat'l. Home, 6415 St. Clair Ave.
6 p.m. - 9 p.m. Refreshments & Entertainment.

Carney for Ward 13 Angela Armon Co-chairman